

BJØRNSTJERNE BJØRNSEN

**SYNNÖVE
PÄIVÄKUMPU**

Bjørnstjerne Bjørnson
Synnöve Päiväkumpu

«Public Domain»

Bjørnson B.

Synnöve Päiväkumpu / B. Bjørnson — «Public Domain»,

Содержание

ENSIMMÄINEN LUKU	5
TOINEN LUKU	11
Конец ознакомительного фрагмента.	16

Bjørnstjerne Bjørnson

Synnöve Päiväkumpu

ENSIMMÄINEN LUKU

Suuressa laaksossa toisinaan sattuu olemaan korkeampi paikka, johon auringon säteet vapaasti sattuivat aamusta aina myöhään iltaan asti. Ne, jotka asuvat tunturien juurella ja harvemmin saavat päivän paistetta, sanovat sellaista paikkaa päiväkummuksi. Se, josta seuraavassa kerrotaan, asui sellaisella kummulla, jonka mukaan talokin nimitettiin. Siellä lumi syksyllä viimeiseksi peitti maan, sieltä se myöskin keväällä ensiksi sulii.

Talon omistajat olivat Haugiania ja sanottiin lukijoiksi, koska raamatun lukeminen heille oli tärkeämpi kuin muille ihmisille. Isäntä oli Guttorm ja emäntä Karina; heille syntyi poika, joka heiltä kuoli, eivätkä he kolmeen vuoteen tulleet ristinmaljalle. Tämän ajan kuluttua syntyi heille tyttö, jonka he nimittivät pojan mukaan; tämä oli ollut Syvert, ja tyttö kastettiin Synnöve'ksi, koska he eivät löytäneet Syvert'in mukaisempaa nimeä. Kun tyttö kasvoi suuremmaksi, sanoivat kaikki, ettei miesmuistiin niissä seuduin ollut kasvanut niin kaunista impeä kuin Synnöve Päiväkumpu. Ei hän juuri iäkäs ollut, kun vanhemmat ottivat hänen joka pyhä mukaansa kirkkoon, ehkei Synnöve'llä aluksi parempaa käsitystä kirkonmenosta ollut, kuin että hän luuli papin Slave-Penttiä parhaan, tämä kun sattui istumaan aivan lähellä saarnastuolia. Kumminkin isä tahtoi häntä mukaan, jotta se tulisi hänelle tavaksi; ja äiti tahtoi samaa, koska ei tietoa ollut, miten lasta sillä aikaa kotona hoidettaisiin. Jos talossa joku lampaan vuona, kili tahi porsas ei ottanut oikein menestyäksensä, niin se annettiin Synnövelle, ja sen äiti oli pannut merkille, että siitä hetkestä eläin kävi virkeämmäksi. Ei isä juuri uskonut sen siitä virkoavan, mutta kaikessa tapauksessa oli yhden tekevä, kuka eläimen omisti, joska se vaan otti hyötyäksensä.

Toisella puolen laaksoa korkean tunturin juurella oli talo, nimeltä Kuusela, siksi sanottu, koska se oli keskellä kuusikkoa, mikä oli ainoa koko seudussa. Tilan omistajan iso-isän isä oli ollut niitä, jotka Holsteinissa odottivat venäläistä, ja siltä matkalta oli hän tuonut monta muukalaista, eriskummaista siemenlajia kotiinsa. Nämä hän kylvi kartanonsa ympärille; mutta ajan pitkään oli yksi toisensa perään kuihtunut. Ainoastaan muutamista kuusen kävyistä, jotka, kumma kyllä, olivat mukaan sekaantuneet, oli noussut tiheä metsä, mikä nyt varjosi kartanoa joka taholta. Holsteinissa-kävijä oli saanut nimen Thorbjörn iso-isänsä mukaan, hänen vanhin poikansa taas oli Sæmund myöskin iso-isänsä mukaan ja niin olivat tämän talon omistajat ammoisista ajoista vuorotellen olleet Thorbjörn ja Sæmund. Mutta huhu kulki, että Kuuselassa ainoastaan joka toinen isäntä oli onnen lapsi, eikä se Thorbjörn-niminen ollut. Koska nykyiselle omistajalle, Sæmundille, syntyi esikoisensa, arveli hän sinne tänne, mutta ei juljennut rikkoa suvun vanhaa tapaa ja teki pojastansa sentähden Thorbjörn'in. Hän ehkä luotti siihen, että hän voisi poikaansa niin kasvattaa, että tämä saisi vältetyksi sen loukkauskipen, minkä kulkupuhe oli asettanut hänen tiellensä. Ei isä oikein varma asiasta ollut, mutta hän *luuli* kumminkin huomaavansa pojassa rajua mielenlaatua. "Se pitää pois juuritettaman," sanoi hän äidille, ja kohta kun Thorbjörn oli täyteen kolme vuotta, otti isä toisinaan vitsan käteensä, siten pakottaen poikaa kantamaan kaikki halot paikallensa, ylösottamaan sitä kuppia, minkä hän äsken oli laattialle viskannut, silittämään kissaa, jota hän oli lyönyt. Mutta äiti mielellään läksi huoneesta, kuin isä sille päälle tuli.

Sæmund ihmeeksensä huomasi, että jota suuremmaksi poika kasvoi, sitä enemmän hänessä oli oikaistavaa, ehkä häntä yhä ankarammin kohdeltiin. Pienestä pitäin hän taivutti poikaa lukuun ja vei hänet mukaansa vainiolle, jotta voisi pitää häntä silmällä. Pienet lapset ja suuri talous olivat äidin hoidettavina. Hän ei muuta joutunut kuin aamuisin hyväillä ja neuvoa poikaa sekä, kun he pyhäpäivin kokoontuivat, puhella hiljaa isän kanssa. Mutta Thorbjörn mietti, saadessaan selkäänsä siitä, että a-

h kuului ah eikä ha, ja siitä, ettei hänellä ollut lupa kurittaa pientä Ingridiä miten isällä *häntä*: – kummallista tuo kumminkin on, että minun tilani on niin vaikea, ja kaikilla pienillä siskoillani on niin hyvä oltava.

Koska hän enemmiten oli isän kanssa eikä juuri paljon rohjennut puhua hänelle, tuli hän harvapuheiseksi, ehkei häneltä mietteitä puuttunut. Kerran kumminkin, heidän kosteita heiniä kantaessa, virkkoi hän: "Mintähden Päiväkummulla kaikki heinät ovat kuivat ja korjussa, mutta meidän vielä kosteita." – "Koska *heillä* useammin on auringonpaistetta kuin meillä." – Ensi kerran huomasi Thorbjörn nyt, että hän itse oli ulkopuolella tuota kummun päivänloistetta, jota hän niin monasti oli ihaellut. Siitä päivästä hänen silmänsä entistään useammin kääntyivät Päiväkumpuun päin. "Älä siinä istu ja töllistele," sanoi isä häntä kylkeen survaten, "täällä alhaalla saamme pienimmästä suurimpaan raataa voimaimme mukaan, voidaksemme pitää taloa kunnossa."

Sæmund vaihtoi palveluspoikaa, Thorbjörn'in ollessa seitsemän tai kahdeksan vuoden ikäinen. Aslak oli uuden nimi. Hän oli jo paljon maailmaa nähnyt, ehkä oli sittenkin poikanulikka vaan. Illalla, jolloin hän tuli, oli Thorbjörn jo levolla, mutta seuraavana päivänä, tämän kirjansa ääressä istuessa, potkasi joku oven auki sellaisella jyrällä, ettei hän moista ennen ollut kuullut. Sisään ryömi Aslak, kantaen suurta puutarakkaa, minkä hän niin voimakkaasti pauskasi laattialle, että pirstaleet ympäriinsä lensivät. Itse hyppäsi hän korkealle ilmaan, puistaaksensa lumen yltään ja joka hypyllä huudahti hän: "Kylmä on, sanoi velhon morsian, istui jäässä lantioihin!" Isä ei ollut tuvassa, – mutta äiti kokosi lumen ja kantoi sen ääneti ulos... "Mitä *sinä* töllistelet?" kysyi Aslak Thorbjörn'iltä. – "Enkä mitään", vastasi tämä, sillä hän pelkäsi. – "Oletko nähnyt kukkoa, joka on kirjassasi, tuolla?" – "Olen." – "Sillä on monta kanaa ympärillensä kirjan kiinni ollessa; oletko sitä huomannut?" – "Enkä." – "Tarkastappa sitten!" – Poika teki niin. – "Pöllö!" sanoi Aslak hänelle. – Mutta siitä hetkestä ei kellään ollut sellaista valtaa hänen ylitsensä kuin Aslakilla.

"Sinä et mitään taida," sanoi Aslak eräänä päivänä Thorbjörn'ille, – tämä kulki tapansa mukaan edellisen jäljessä. – "Osaanpa minä neljänteen pääkappaleeseen." – "Vieläpähän! Et sinä edes ole kuullut velhosta, joka tanssi tytön kanssa auringon nousuun asti ja halkesi miten vasikka, joka on piimää syönyt!"

Ei Thorbjörn ikänänsä ollut niin paljon viisautta yhtä aikaa kuullut. – "Missä tuo tapahtui?" kysäsi hän. – "Missä... Se ... se tapahtui Päiväkummulla, tuolla!" Thorbjörn tuijotteli. – "Oletko kuullut hänestä, joka möi itsensä paholaiselle vanhasta saapasparista?" Thorbjörn ei saanut vastatuksi, niin ällistynyt hän oli. "Sinä varmaankin mietit, missä tuokin sai tapahtuneeksi – hä?... Sekin tapahtui Päiväkummulla, aivan tuon puron varrella, näethän!... Jumala meitä varjelkoon! Uskonoppisi on huonolla kannalla," lausui hän edellisen lisäksi. "Varmaankaan et ole kuullut hänestäkään, Karina Puuhameesta?" Ei hän ollut mitään kuullut. Ja Aslak, aika vauhtia työskennellen kertoi vieläkin suuremmalla vauhdilla – kertoi Karina Puuhameesta, myllystä mikä jauhoi suolaa meren pohjalla, paholaisesta puukengissä, loitsijasta, joka jäi parrastaan puurunkoon kiinni, seitsemästä viheliäisestä neitseestä, jotka nykäisivät karvat Skytte-Pietarin sääristä, tämän maatessa, eikä hän sittenkään herännyt, ja kaikki tapahtui Päiväkummulla. – "Mikä Herran nimessä poikaa vaivaa?" kysyi äiti seuraavana päivänä. "Hän on päivän koitteesta asti ollut polvillansa penkillä ja katsellut Päiväkumpuun päin." – "Niin, tänään hänellä on kiire," sanoi isä, joka lepäsi pitkän pyhäpäivän. – "Hm, ihmiset sanovat, että hän silmäilee Päiväkummun Synnöveä," lausui Aslak, "mutta ihmiset ne lörpöttelevät niin paljon," lisäsi hän. Thorbjörn ei tuota oikein käsittänyt, mutta kasvonsa kävivät kumminkin tulipunaisiksi. Koska Aslak siitä huomautti, kiipesi hän alas rahilta, otti katekismsa ja rupesi lukemaan. "Niin, lohduttele sinä itseäsi vaan Jumalan sanalla," sanoi Aslak, "et sinä häntä kumminkaan saa."

Kun oli viikkoa niin pitkältä kulunut, että hän varoi muiden asian unohtaneen, kysyi Thorbjörn hiljaa äidiltään (sillä hän oli siitä hämillään): "Äiti, kuule, – kuka on Synnöve Päiväkumpu?" – "Hän on pieni tyttö, joka kerran pääsee Päiväkummun omistajaksi." – "Onkohan hänellä puuhametta, semmoista?" Äiti silmäili poikaa kummastellen: "mitä kyselet?" sanoi hän. Thorbjörn huomasi jotain

tuhmaa sanoneensa ja vaikeni. "Ei kukaan ole häntä kauniimpaa lasta nähnyt," lisäsi äiti, "Jumala on hänen siten palkinnut siitä, että hän aina on kiltti ja hyvä sekä lukemiseen harras." Nyt tiesi hän senkin.

Eräänä päivänä, Sæmund oli Aslakin kanssa ollut ulkotyössä, sanoi edellinen illalla Thorbjörn'ille: "Et sinä tästälähin saa seurustella rengin kanssa." Mutta Thorbjörn ei sitä ottanut kuullaksensa. Sentähden kuului jonkun ajan kuluttua: "Tästälähin, jos sinun tapaan hänen parissaan, ei sinulle hyvin käy!" Silloin Thorbjörn hiipi Aslakin jäljessä, kun ei isä sattunut sitä näkemään. Kerran isä tapasi heidät keskenänsä haastellen. Silloin Thorbjörn sai selkäänsä ja ajettiin tupaan. Mutta siitä päivästä seurasi Thorbjörn Aslakia, isän kotoa poissa ollessa.

Eräänä sunnuntaina, kun isä oli kirkossa, harjoitti Thorbjörn vallattomuutta kotona. Aslak ja hän olivat lumisilla. "Älähän, pallosi koskevat kipeästi," rukoili Thorbjörn, "lumitelkaamme yhdessä jotakin muuta." Siihen Aslak heti suostui, ja siten he ensin nakkelivat lunta pienelle kuuselle tuolla ruoka-aitan luona, sitten aitan ovelle ja vihdoin aitan akkunalle, – eihän ruuduille, sanoi Aslak, vaan akkunan puitteelle. Thorbjörn'in pallo osui kumminkin ruutuun ja hän vaaleni. "Entäs tätä! Kuka sen saa tietää? Heitä paremmin!" Hän teki työtä käskettyä, mutta särki vielä toisen. "Nyt en enää heitä." Samassa tuli hänen vanhin sisarensa, pieni Ingrid ulos. "Viskele häntä, kuuletko!" Thorbjörn oli heti valmis, tyttö itki ja äiti kiiruhti tuvasta ulos. Hän käski poikaa taukoamaan. "Heitä, heitä!" kuiskasi Aslak. Thorbjörn oli kiihoissaan; hän noudatti käskyä. "Jopa arvelen, että olet järjeltäsi," sanoi äiti ja juoksi hänen jälkeensä. Thorbjörn edellä, äiti perässä – pitkin kartanoa; Aslak nauroi, ja äiti nuhteli. Mutta vihdoin hän syvässä lumikinoksessa sai pojan kiinni ja alkoi koko lailla mätkiä häntä. "Minä lyön takaisin, minä, niin on täällä tapana," – äiti taukosi hämmästyneenä ja katseli häntä. "Tuon on toinen sinulle opettanut," lausui hän, tarttui ääneti hänen käteensä ja vei hänet sisään. Ei hän sanaakaan enää Thorbjörn'ille virkkanut, vaan hyväili hänen pieniä siskojaan ja kertoi heille, että isä hetkisen kuluttua palajaisi kirkosta. Silloin kävi tupa sangen kuumaksi. Aslak pyysi päästä erään sukulaisen luo; siihen heti suostuttiin; mutta Thorbjörn'in olo kävi kahta tukalammaksi Aslakin mentyä. Hänen vatsaansa kivisteli kauheasti, ja hänen kätensä olivat niin hiessä, että niistä jäljet jäivät kirjaan, hänen siihen koskeissaan. Kun äiti vaan ei sanoisi mitään isälle, jahka hän kotiin saapuu, mutta pyytää häntä siitä, sitä ei poika saanut aikaan. Kaikki esineet kävivät hänen silmissään toisenvärisiksi, ja seinäkello pani: "rapp, rapp – rapp, rapp!"

Hänen täytyi kiivetä akkunalle ja katsella Päiväkumpua. Se yksin lumen peittämänä, hiljaisena välkkyi päivän paisteessa, miten ennenkin. Tuvan akkunatki kimaltelivat, niissä varmaankaan ei ollut yhtäkään särkynyttä ruutua, haiku vallattomasti tuprueli savutorvesta, josta seikasta hän päätti, että sielläkin keitettiin kirkkoväelle. Siellä varmaankin Synnöve juoksi isäänsä vastaan eikä suinkaan odottanut häneltä selkäsaunaa. Ei Thorbjörn tietänyt, mitä toimiskella, ja kävi yht'äkkiä verrattoman rakkaaksi siskojansa kohtaan. Ingridille oli hän niinkin hyvä, että antoi hänelle kiiltävän napin, minkä Aslak oli hänelle antanut. Ingrid kävi kiinni hänen kaulaansa, ja hän samoin Ingridin kaulaan: "Rakas, pieni Ingridini, oletko minulle suutuksissa?" – "En suinkaan, Thorbjörn-kultani! Mielelläsi saat heitellä lunta päälleni, miten paljon vaan tahdot". Mutta tuolla portailla joku puisti lunta jaloistansa! Aivan oikein, isä tuo oli; hän näytti suopealta ja hyvältä, sepä vielä vaikeampaa. "Noh", kysäsi hän ja katsahti ympärilleen – ja tuopa kumma, ettei seinäkello paikaltaan romahtanut. Äiti asetti ruoan pöydälle. "Mitä tänne kotiin kuuluu?" kysyi isä pöydän ääreen istuen ja lusikkaan tarttuen. Thorbjörn katsahti äitiin ja kyöneleet nousivat hänen silmiinsä. "Eipä juuri mitään", vastasi äiti tavattoman vitkaan ja aikoi vielä siihen jotakin lisätä, sen Thorbjörn kyllä huomasi. "Minä annoin Aslakille luvan käydä kylässä", lausui hän. – Nyt ollaan alussa, arveli Thorbjörn – ja rupesi Ingridin kanssa niin hartaasti leikkimään, kuin hän ei olisi mitään muuta koko maailmassa ajatellut. Niin kauan ei isä milloinkaan ollut syönyt ja Thorbjörn rupesi laskemaan joka palaa; mutta kun hän pääsi neljänteen, aikoi hän koettaa, miten pitkälle voisi laskea neljännen ja viidennen välillä, ja silloin sekaantui hän. Vihdoin nouse isä ja lähti ulos. Ruudut, ruudut soivat, pojan korvissa, ja hän tarkasti, olivatko tuvan akkunat kaikki eheät. Niille ei ollut mitään vahinkoa tullut. Mutta nyt lähti

äitikin ulos. Thorbjörn otti pienen Ingridin syliinsä ja sanoi niin lempeästi, että tämä kummastuneena tuijotti häneen: "Olkaamme me kahden kntakuninkaisilla, ollaanko?" Siihen Ingrid heti oli valmis. Ja Thorbjörn lauloi että polvensa värisivät:

Niityn kukka
Pienokainen,
Kuule mua vähäisen!
Ja jospa oisit armaani mun,
Sametti-kaapuun pukisin sun,
Kullan ja helmin sirotettuun.
Hitteli, hutteli, hoittaa, —
Nummella aurinko loistaa!

Ja Ingrid vastasi:

Kuningatar,
Helmetär,
Kuules mua vähäisen!
En tahdo olla armaasi sun,
En huoli pukeida kaapuhun,
Kullan ja helmin sirotettuun.
Hitteli, hutteli, hoittaa, —
Nummella aurinko loistaa!

Mutta juuri kun leikki oli hupaisimmallaan, astui isä sisään ja kiinnitti silmänsä Thorbjörn'iin. Hän sulki Ingridin lujemmin syliinsä eikä todellakaan tuolilta pudonnut. Isä kääntyi toisaalle eikä virkkanut mitään: puolen tuntia kului, ei hän vielääkään mitään sanonut, – ja Thorbjörn aikoi ruveta iloiseksi, mutta ei rohjennut. Hän ei tietänyt mitä uskoa, kun isä itse riisui vaatteet hänen päältään; hän alkoi jälleen vähin vapisemaan. Silloin isä häntä hellästi hyväili; ei hän tätä pojan muistaen milloinkaan ennen ollut tehnyt, ja siitä kävi Thorbjörn'in sydän niin lämpimäksi, että pelko katosi hänestä, miten jää auringon paisteessa. Ei hän tietänyt, miten hän sänkyynsä tuli, ja koska ei laulaminen eikä liioin huutaminen käynyt laatuun, laski hän kätensä ääneti ristiin ja rukoili "Isä meidän" kuusi kertaa alusta loppuun ja edestakaisinkin hiljaa itsekseen, – ja nukkuessaan arveli hän, ettei hän ketäkään taivaan alla pitänyt niin rakkaana kuin isäänsä.

Seuraavana aamuna hän heräsi kauheassa tuskassa siitä, ettei hän voinut parkua, sillä nyt kumminkin oli selkäsauna saatavissa. Kun hän silmänsä aukaisi, huomasi hän suureksi iloksensa, että hän oli nähnyt unta vaan, mutta huomasi myöskin kohta, että joku toinen sai selkäänsä; tuo toinen oli Aslak. Sæmund astui edestakaisin laattialla, ja Thorbjörn tunsu tuon astunnan. Tuo lyhytläntä, tanakka mies loi vähän väliä tuuheiden kulmakarvain alta sellaisen katseen Aslakiin, että tämä kyllin tiesi, mitä tuleva oli. Aslak istui suuren tynnyrin pohjalla, jalkojansa hän joko leikutteli sinne tänne, tahi asetti hän ne ristiin allensa. Hän piti vanhaan tapaansa kätensä taskussa ja lakkia päässänsä. Sen alta rippui muutama musta suortuva alas.

Hänen alatikin vähän vino suunsa oli nyt vielä enemmän väärässä. Päätänsäkin piti hän vähän kallellaan ja vilkui Sæmundia syrjästä puoleksi suljettuun silmiin. "Niin, poikasi kyllä on pehmeä päästään", sanoi hän, "mutta pahempi vielä on, että hevosesi on noiduttu". Sæmund pysähtyi. "Ilkiö!", huusi hän, niin että tupa kajahti, ja Aslakin silmät painuivat yhä kiinnemmiksi. Sæmund jatkoi astuntaansa; Aslak istui hetkisen ääneti: "Noiduttu se on sittenkin, se on varma!" – ja vilkaisi jälleen Sæmundiin nähdäkseen, mitä *tuo* vaikuttaisi. "Eipä ole, mutta metsässä se pelkää, se vika sillä on," sanoi Sæmund yhä kävellen; "sinä olet kaatanut puita sen päälle, sinä ilkeä lurjus, ja siitä syystä ei

kukaan enää saa sitä metsässä rauhallisesti kulkemaan." Aslak kuulteli hetken aikaa. "Niinpä pidä luulosi! Ei usko ketään turmele. Mutta minä epäilen sen hevostasi auttavan," lisäsi hän ja siirtyi samalla ylemmäksi tynnyrille sekä peitti kasvonsa toisella kädellään. Sæmund aivan oikein lähestyikin häntä ja sanoi hiljaan, mutta tuimasti: "Sinä olet ilkeä ..." – "Sæmund!" kuului uunin äärestä; se oli Ingeborg, hänen vaimonsa, joka koki saada Sæmundia vaikenemaan, samalla kun hän rauhoitti nuorimpataan. Lapsi oli jo ääneti, ja nyt Sæmundkin vaikenä; mutta asetti kumminkin niin tanakalle miehelle pienenlaisen nyrkkinsä Aslakin nenän eteen, piti sitä siinä hetkisen, kumartuen vähän eteenpäin ja kiinnittäen polttavat silmänsä häneen. Sitten pitkitti hän taas entistä astuntaansa luoden silloin tällöin pikaisen silmäyksen Aslakiin. Tämä oli aivan vaalea, mutta pilkallinen hymy lepäsi Thorbjörn'in päin käännettyllä kasvoina puoliskolla, ehkei Sæmundiin päin oleva mitään liikutusta osoittanut. "Jumala suokoon meille kärsiväisyyttä!" sanoi hän hetken kuluttua, mutta kohotti samassa kyynäspäätänsä ikäänkuin lyöntiä torjuaksensa. Sæmund pysähtyi äkkiä ja polkaisi laattiaa jalallansa, kiljahtaen kurkkunsa täydeltä: "Älä häntä mainitse, – sinä!" Ingeborg nousi pienokaisinensa ja tarttui lempeästi hänen käsivarteensa. Ei Sæmund häneen silmiään kääntänyt, mutta samassa hänen käsivartensa kumminkin vaipui taas; Ingeborg istautui jälleen. Sæmund käveli edestakaisin, mutta ei kenkään mitään virkkanut. Kun tätä oli kestänyt vähän aikaa, lausui Aslak uudestaan: "Niin, hänellä varmaankin on paljo Kuuselassa toimiskeltavaa – hänellä!" – "Sæmund! Sæmund!" kuiskasi Ingeborg; mutta ennen kun se Sæmundin korville ennätti, oli hän syössyt Aslakin luo, joka asetti jalkansa eteen. Se ruhjottiin alas, ja miestä kourastiin siitä sekä nutun kauluksesta, nostettiin paikaltansa ja heitettiin niin tuimasti kohden suljettua ovea, että oven lauta irtautui ja Aslak lensi suin päin siitä ulos. Ingeborg, Thorbjörn ja kaikki lapset parkuivat ja rukoilivat hänen puolestansa, ja koko perheessä vallitsi tuskallinen hälinä. Mutta Sæmund riensi ulos hänen jäljessänsä, ei hän ehtinyt oveakaan oikein avata, vaan potkaisi sen pirstaleet syrjään, tarttui toistamiseen Aslakiin, kantoi hänet eteisestä kartanolle, nosti hänet korkealle ylös ja heitti voimainsa takaa jälleen maahan. Ja koska hän huomasi, että siinä paikassa oli niin paljo lunta, ettei Aslakiin oikein kipeästi käynyt, asetti hän polvensa tämän rinnalle ja kävi kiinni hänen kasvohinsa, nosti hänen kolmannen kerran maasta, kantoi hänen lumettomampaan paikkaan miten susi, joka raastaa mukaansa revittyä koiraa, paiskasi hänen jälleen entistään kiivaammin maahan, ruhjoi vielä polvellaan – eikä kenkään voinut arvata, miten tämä leikki päättyisi, ell'ei Ingeborg, lapsi käsivarrellaan, olisi heittäytynyt väliin; "älä meitä kaikkia onnettomuuteen saata!" vaikeroi hän.

Hetken kuluttua istui Ingeborg tuvassa, Thorbjörn puki päällensä, isä astui edestakaisin, joi toisinaan vähän vettä; mutta kätensä vapisi niin, että vesi läikkyi astiasta laatialle. Aslak ei tullut sisään, ja Ingeborg aikoi vähän ajan kuluttua lähteä ulos. "Jää tupaan!" sanoi mies, niinkuin hän ei olisikaan vaimollensa puhunut, ja tämä jäi paikallensa. Eipä pitkältä aikaa kumminkaan kulunut, ennenkun hän itse lähti ulos. Hän ei palannutkaan. Thorbjörn otti kirjansa ja luki, kertaakaan ylös katsomatta, ehkei hän ainoatakaan lausetta käsittänyt.

Myöhempään aamupäivällä oli talo taas entisessä järjestyksessään, ehkä jokaisesta oli ikäänkuin ikävä vieras olisi siellä käynyt. Thorbjörn rohkaisi mielensä ja lähti ulos, ja ensimmäisen, jonka hän oven takana tapasi, oli Aslak. Hän oli laittanut kaikki kapineensa kelkkaan; mutta kelkka oli Thorbjörn'in. Thorbjörn tuijotti häneen, sillä hän oli ilkeän-näköinen. Veri oli hyytynyt hänen kasvoillensa ja sitä oli ympäriinsä tahrattu, hän yski ja koitteli usein rintaansa. Hän katseli hetkisen ääneti Thorbjörn'ia, lausui sitten kiivaasti: "Poika, en voi silmiäsi kärsiä!" Näin sanoen istui hän kaksinreisoin kelkkaan ja lähti matkoihinsa. "Katsoa saat, mistä kelkkasi löydät!" sanoi hän nauraen, kääntyi vielä kerran Thorbjörn'iin päin, näyttäen hänelle pitkää nenää. Siten läksi Aslak matkoihinsa.

Mutta seuraavalla viikolla tuli nimismies sinne, isä oli toisinaan poissa, äiti itki ja hänkin oli pari kertaa kylässä. "Äiti, mitä tämä merkitsee?" – "Aslak on tämän kaiken saanut aikaan."

Sitten eräänä päivänä kuultiin pienen Ingridin laulavan:

Oi te ihmiskurjat,

Oikut teill' on hurjat;
Tyttö kaulaans' kaarruttaa,
Poika mielens' menettää,
Emäntä keittoon vettä,
Isäntä unta vetää.
Talossa viisain katti,
Päältä kerman lakkii.

Kuulusteltiin tietysti, mistä hän oli oppinut tuon lorun. Thorbjörn oli sen opettanut. Tämä säikähti kovin ja sanoi, että hän oli sen Aslak'ilta oppinut. Silloin sanottiin hänelle, että hän saisi selkäänsä, jos hän vielä itse laulaisi tahi opettaisi tytölle sellaisia remputuksia. Kohta tämän jälkeen kuultiin pienen Ingridin manaavan. Thorbjörn taas käskettiin esiin, ja Sæmund arveli, että paras olisi vähän käyttää vitsaakin samalla, mutta hän itki ja lupasi parannusta niin kauniisti, että hän sillä kertaa pääsi. Seuraavana pyhänä sanoi isä hänelle: "Tänään pääset kotona kiusaa tekemästä; sinun tulee seurata minua kirkkoon."

TOINEN LUKU

Talonpoika aina mielessään asettaa kirkon korkealle juhlalliselle paikalle. Se on laakson ainoa komeampi rakennus, ja sen huippu ulottuuki siitä syystä vähän kauemmaksi, kuin mihin se näyttää ulottuvan. Sen kellot tervehtivät pitkä-matkaista hänen kirkkoa lähestyesssänsä, ja tämä aina nostaa lakkiansa niille ikäänkuin kiitokseksi viimeisestä! Hänen ja niiden kesken on liitto, jota ei kukaan tunne. Lapsena hän seisoi ovella ja kuunteli niitä, kirkkoväen tuolla tiellä hiljaisesti ohi kulkiessa; isä valmistautui myös kirkkomatkalle, mutta hän itse oli vielä liian pieni. Hän yhdisti silloin monet mielenkuvat tuohon raskaaseen, voimakkaaseen ääneen. Sitä kuunnellessa hänen mieleensä aina juohtui: puhtaat, uudet vaatteet, juhlapukuiset naiset, harjatut hevoset uusine ajokaluinensa.

Vähän ijäkkäämpänä täytyy hänen paimentaa karjaa tuntureilla. Mutta kun hän ihanana, kosteisena sunnuntai-aamuna istuu kivellä lehmät ympärillensä ja kuulee kirkon kellojen kaikuvan, silloin käy hän surumieliseksi. Sillä jotain valoisata, keveästi houkuttelevaa tuolta alhaalta niissä helisee. Hän silloin muistaa tuttavansa kirkolla, Herran temppelissä käyntinsä, hyvän ruoan kotona, isän, äidin, siskot, leikit nurmella iloisena sunnuntai-iltana, ja pieni sydän rinnassa ryhtyy kapinaan. Hän vielä hetkisen kuuntelee kirkon kelloja, luoden pitkän katseen alas laaksoon, lukee sitten pienen rukouksen, hypähtää paikaltansa, on jälleen iloinen ja torahuttaa torveensa niin, että vuoret rämähtävät.

Näissä hiljaisissa tunturi-laaksoissa kirkko vielä eri tavalla puhuu eri ikäisille ja näyttää toiselta eri katsojille. Se seisoo korkeana ja juhlallisena rippilapselle, – kohotetun sormin puoleksi uhaten ja puoleksi viitaten nuorukaiselle, joka lähestyy valittunsa kanssa, – harteavana ja voimakkaana miehen murheelle, – avarana ja lempeänä väsyneelle vanhukselle. Jumalan-palveluksen aikana pienet lapset tuodaan kastettaviksi ja tunnettu seikka on, että tämän toimituksen kestäessä on hartaus suurin.

Sentähden ei voi kuvata norjalaisia talonpoikia, ei turmeltuneita, eikä turmelemattomia, joskus kirkkoa tapaamatta. Tämä jos näyttääkin yksitoikkoiselta: ei se kumminkaan ikävintä ole. Tämä olkoon yleiseen sanottu eikä varta vasten siitä kirkonkäynnistä, mikä nyt seuraa.

Thorbjörn iloitsi matkasta ja katsannoista. Hän tunsu sen äänettömyyden painon, joka ennen jumalanpalveluksen alkua valtasi kaikkia ja kaikkea, ja ehkei hän itse muistanut kumartua, koska Isä-meidän luettiin, oli hänen päänsä kumminkin ikäänkuin alaspainettuna, nähdessään sadottaisiin kumartuneita päitä. Nyt alotettiin virsi, ja kaikki veisasivat yhtä aikaa hänen ympärillensä. Tämä hänet milt'ei kokonaan valtasi. Niin ajatuksiinsa vaipuneena istui hän, että hän säpsähti ikäänkuin unesta, koska heidän penkkinsä avattiin ja eräs mies astui sinne. Virren loputtua kätteli isä miestä ja kysyi: "Miten Päiväkummulla jaksetaan?"

Thorbjörn'in silmät kävivät pystyyn; mutta ehkä hän kuinkakin töllisteli, oli hän kumminkin sangen kovalla löytääksensä mitäkään heimolaisuutta tämän miehen ja loihtumisen kesken. Hän oli suopea, valkoverinen, sinisilmäinen ja korkeaotsainen mies; hän hymyili, koska häntä puhuteltiin ja myöntyi kaikkiin, mitä Sæmund lausui; muuten oli hän harvapuheinen. – "Tuolla saat nähdä Synnöven," sanoi isä, kumartuen alas, nosti Thorbjörn'in polvellensa ja osoitti toisella puolella olevaan naisväen penkkiin. Siellä pieni tyttö oli polvillaan penkillä ja kurkisteli yli penkin oven; hän oli Thorbjörn'in vieressä olevaa miestä vielä vaaleanverevämpi, niin vaalea, ettei hän moista ikänensä ennen ollut nähnyt. Tytön päähineessä heiluivat punaiset nauhat, vaalean-keltaiset hiukset näkyivät sen alta, ja nyt hän hymyili Thorbjörn'ille, niin ettei tämä pitkään aikaan voinut muuta kuin katsella tytön valkoisia hampaita. Hän piti toisessa kädessään koreata virsikirjaa ja toisessa kokoon käärittyä punaisen-keltaista silkkihuivia, ja huviksensa hän nyt pieksi kirjaa huivilla. Jota enemmän Thorbjörn tuijotteli, sitä enemmän Synnöve hymyili, ja edellinen tahtoi samoin kuin tyttökin polvillensa penkille. Silloin tämä nyökäytti päätään; poika katsoi hetkisen vakavasti tyttöön: sitten nyökäytti hänkin. Tyttö hymyili ja nyökäytti kerran vielä; poika nyökäytti taas, ja uudestaan, ja

sittenkin vielä kerran. Tyttö hymyili, mutta ei nyökäyttänytään enää, – ennenkun hetkisen perästä, jolloin poika jo oli tuon unohtanut; silloin hän taas nyökäytti päätään.

"Minä tahdon myöskin nähdä!" kuuli hän takanansa, – ja samassa tunsu hän jonkun vetävän häntä jaloista alas laattialle, jotta hän oli vähällä pudota. Eräs pieni, jätterä nääveli tuo oli, joka nyt urheasti yritti hänen paikallensa. Hänelläkin oli vaaleat, mutta suorukkeiset hiukset ja tylppä nenä. Aslak oli kyllin Thorbjörn'ia neuvonut, miten pahanilliset poikanulikat, joita hän ehkä tapaisi kirkossa ja koulussa, olisivat pideltävät. Thorbjörn nipisti poikaa sentähden takaa, jotta tämä oli vähällä parahtaa, mutta pidätti itsensä kumminkin ja kömpi sen sijaan sukkelasti alas penkiltä jälleen sekä kävi kiinni Thorbjörn'in molempiin korviin. Tämä tarttui toisen tukkaan ja painoi hänet allensa; ei poika vielääkään karjahtanut, mutta puri Thorbjörn'ia reiteen; Thorbjörn syrjäytti sitä ja puristi kovasti toisen kasvoja laattiaa vastaan. Silloin häntä itseään kourasti nutun kauluksesta ja nostettiin ylös miten silppusäkkiä vaan, – tämän teki isä, joka nyt asetti hänen polvellensa. "Ellemme olisi kirkossa, saisit selkääsi," kuiskasi hän Thorbjörn'in korvaan ja puristi hänen kättänsä niin, että kinervöitsi kantapäähän asti. Hän muisti Synnöveä ja katsahti sinnepäin. Tämä oli vielä paikallaan, mutta tuijotteli niin kummastuneena, että Thorbjörn rupesi aavistamaan, jotta se, minkä hän oli tehnyt, mahtoi olla varsin päin seinäistä. Heti kun tyttö huomasi, että Thorbjörn katseli häntä, konttasi hän alas penkiltä eikä enään itseänsä näyttänyt.

Esiin astuivat lukkari ja pappi, hän tosin heitä kuunteli ja katseli; ja jälleen tuli esiin lukkari ja taasen pappi, – mutta yhä istui Thorbjörn isän polvella ja tuumiskeli: eiköhän tyttö jälleen kohta mahda katsahtaa ylös? Tuo pieni mies, joka oli vetänyt hänen alas penkiltä, istui jakkaralla etäämmällä penkissä ja aina, kun hän yritti nousta, tuustasi häntä selkään eräs vanhus, joka istui torkkuen, mutta joka säännöllisesti heräsi joka kerta, kun poika oli aikeessa kohottautua paikaltaan. "Eiköhän tyttö kohta jälleen mahda katsahtaa ylös?" arveli Thorbjörn, ja jokainen punainen nauha, jonka hän näki, muistutti tytön nauhoista, ja jokainen koreasti maalattu kuva oli joko tytön suuruinen tahi häntä pienempi. Ahah, tuollapa hän pisti päänsä esiin; mutta heti kun hän sai nähdä Thorbjörn'in, veti hän sen vakaisen näköisenä alas jälleen. – Lukkari astui esiin ja pappikin vielä kerran, soitettiin, ja noustiin paikoiltansa. Isä puhui jälleen hiljaa vaalean-verevän miehen kanssa, he astuivat yhdessä naisväen penkin luo, jossa myöskin jo oli noustu istuvilta. Ensimmäinen, joka sieltä astui ulos, oli valkean-ihoinen nainen, joka hymyili miehen tavoin, ehkä kumminkin vähemmässä määrässä; hän oli jokseenkin pieni ja vaalea sekä piti Synnöveä kädestä. Thorbjörn meni heti suoraan jälkimäistä vastaan: mutta tyttö vetäytyi pikaisesti hänestä ja piiloutui äitinsä hameesen. "Anna minun olla!" sanoi hän. "Hän varmaan ei milloinkaan ennen ole kirkossa ollut," sanoi vaalea vaimo ja asetti kätensä Thorbjörn'in pään päälle. "Ei olekaan, sentähden tappeleekin hän ensi kertaa, kun siellä on," sanoi Sæmund. – Thorbjörn näpeissänsä katsahti vaimoon ja sitten Synnöveen, joka hänen mielestäänsä nyt oli vieläkin vakavamman näköinen. He lähtivät yhdessä ulos, – vanhemmat keskenänsä puhellen ja Thorbjörn Synnöven jäljessä, mutta tämä vetäytyi lähemmäksi äitiään aina, kun Thorbjörn pääsi likemmäksi. Toista poikaa hän ei enää nähnyt. Kirkonmäellä pysähtyivät he ja alottivat pitempää kanssapuhetta. Thorbjörn kuuli useamman kerran Aslakia mainittavan, ja koska hän pelkäsi, että hänestä samalla vähän puhuttaisiin, vetäytyi hän syrjään. "Ei sinun sovi tätä kuulla," sanoi äiti Synnöve'lle; "mene syrjään, sanon minä!" Synnöve syrjäytyi vastahakoisesti. Thorbjörn lähestyi häntä silloin ja katseli häntä, ja tyttö katseli Thorbjörn'ia, ja niin he seisoivat pitkän aikaa toinen toistaan vaan katsellen. Viimein sanoi tyttö: "Hyi!" – "Mintähden sanot hyi?" – "Sinä olet tapellut kirkossa, juuri kun pappi oli messussa, – hyi!" – "Niin, mutta siitä on jo niin pitkä aika!" – Tuo tyttöön koski, ja hän sanoi hetkisen kuluttua: "Sinäkö olet, jota sanotaan Thorbjörn Kuuselaksi?" – "Niin olen; ja sinäkö olet Synnöve Päiväkumpu?" – "Niin... Minä olen aina kuullut, että sinä olisit niin kiltti poika." – "Enpä, tuo ei ole totta: sillä minä olen ilkein koko kotoväestä," vastasi Thorbjörn. – "En milloinkaan ole kuullut..." sanoi Synnöve, pieniä käsiään yhteen lyöden, "äiti, äiti! hän sanoo..." – "Vaiti ja mene syrjään," joutui hänelle sieltä vastaan, – hän pysähtyi, astui sitten takaisin vitkaan ja takaperin, suuret siniset silmiänsä kiinnitettyinä äitiin. "Minä olen aina kuullut, että *sinä* olet niin

kiltti," sanoi Thorbjörn. – "Niin toisinaan, koska olen lukenut," vastasi tyttö... – "Onko siinä perää, että siellä teidän seutuissa on niin paljo tonttuvia, kummituksia ja muuta paholaisen seuraa, että niitä siellä oikein vilisee?" kysyi Thorbjörn, asettaen toisen kätensä puuskaan ja pistäen toisen jalkansa eteen – aivan niin, kuin hän oli nähnyt Aslakin tekevän. – "Äiti, äiti! tiedätkö, mitä hän kertoo? hän sanoo..." – "Anna minun olla, kuuletko! Äläkä tänne tule, ennenkun minä sinua kutsun!" Tytön täytyi taas takaisin vitkaan ja takaperin, tukkien huivinsa kulmaa suuhunsa, kävi siihen hampainensa ja nykieli sitä. "Onko se varsin perätöntä, että öisin siellä kummuissa soitetaan?" – "On." – "Etkö siis milloinkaan ole nähnyt kummituksia?" – "En." – "Mutta Herran nimessä..." – "Hyi, niin et saa sanoa!" – "Entäs tätä, eipä se vaarallista," väitti poika ja sylkäsi hampainsa välistä, näyttääksensä tytölle, miten pitkälle hän sai syljen lentämään. – "On, on toki!" sanoi tämä, "sillä silloin tulet helvettiin?" – "Niinkö luulet?" kysyi edellinen koko joukon sävyisemmästi; sillä hän oli arvellut, että hänelle siitä korkeintaan tulisi selkäsauna, ja nyt seisoi isä niin etäällä heistä. – "Kuka noin arviolta on väkevin siellä teillä?" kysäsi hän ja laittoi lakkinsa vähän enemmän toiselle korvalle. – "Sitä en tiedä." – "Mutta väkevin meillä on isä; hän on niin väkevä, että hän antaa Aslakille selkään; ja Aslak, sen tietänet, on väkevä." – "Vai niin." – "Hän on kerran nostanut hevosen." – "Hevosen!" – "Ja se on totta, niin totta, niin, – sillä hän on itse siitä puhunut." Silloin ei tyttöäkään epäillyt, tiettyä se. – "Kuka on Aslak?" kysäsi tyttö. – "Hän on ilkeä veitikka, tietänet. Isä suomi häntä niin, ettei tässä maailmassa ketään ihmistä ole niin piesty." – "Tappeletteko siellä teillä?" – "Kyllä toisinaan, niin... Eikö teillä sitten tapella?" – "Ei milloinkaan." – "Mitä te sitten siellä teette?" – "Kyllähän sitä tekemistä, äiti valmistaa ruoan, kutoo ja ompelee: sitä Karina myös tekee, mutta ei niin kunnollisesti kuin äiti, sillä Karina on niin laiska. Mutta Randi hoitaa lehmiä, isä ja rengit ovat ulkotöissä." Tämän piti poika tyydyttävänä selityksenä. "Mutta aina iltasilla luemme ja laulamme." – "Kaikkiko?" – "Niin." – "Tuo mahtaa olla ikävää..." – "Ikävää? – Äiti, hän san..." mutta samassa hän muisti, ettei sinne ollut meneminen. – "Tiedätkö minulla on niin monta lammasta," virkkoi hän. – "Onko sinulla?" – "On niinkin, kolme poikii talvella, ja luulen varmaan yhden saavan kaksikin vuonaa." – "Vai on sinulla lampaita?" – "On, minulla on lehmiä, ja porsaitakin. Eikö sinulla ole yhtäkään?" – "Eikä." – "Tule minun luokseni, niin minä annan sinulle yhden vuonan ja saatpa nähdä, että siitä sitten saat useamman." – "Sepä olisi verrattoman hupaista." – He olivat hetken ääneti. "Eiköhän Ingridkin voisi saada vuonan?" kysäsi Thorbjörn. – "Kuka on Ingrid?" – "Ingrid, pieni Ingrid, etkö tiedä?" – Ei toinen Ingridiä tuntenut. "Onko hän sinua pienempi?" – "Onhan toki minua pienempi, – joinkuin sinun kokoisesi." – "Todellakin, hänen täytyy tulla sinun kanssasi, muistatko sen!" Jaa, sen oli hän varmaan muistava. "Mutta," lisäsi tyttö, "koska sinä saat vuonan, saakoon Ingrid porsaan." – Tuo oli Thorbjörn'istäkin viisaampaa ja nyt keskustelivat he yhteisistä tuttavista, joita heillä tosiaankaan ei monta ollut. Vanhemmat olivat nyt haastelleet loppuun, ja heidän täytyi lähteä kotiin.

Yöllä uneksi Thorbjörn Päiväkummusta ja oli siellä näkevinänsä pelkkiä valkoisia vuonia ja pienen valkeaverisen tytön punaisine nauhoineen käyskentelevän niiden keskellä. Ingrid ja hän puhuivat jok'ainoa päivä mennäksensä sinne. Heillä oli niin monta vuonaa ja pientä porsasta hoidettavina, etteivät tienneet, miten ja minne kääntyä niiden parissa. Sillä välillä kummeksivat he suuresti, etteivät heti saaneet Päiväkummulle lähteä. "Sentähdenkö että tuo pieni tytöntynkä on teitä käsenyt?" kysyi äiti, "onko mokomatakaan ennen kuultu?" – "Niin, niin, odottakaapa vaan tulevaan sunnuntaihin," väitti Thorbjörn, "niin saammepa nähdä."

Tuo tuli. "Sinä kuulut olevan niin paha kerskaamaan, valehtelemaan ja kiroilemaan," sanoi Synnöve hänelle silloin, "ettet saa meille tulla, ennenkun sen olet jättänyt." – "Kuka sen on sanonut?" kysyi Thorbjörn kummastuneena. – "Äiti."

Ingrid odotti kärsimättömänä kirkkoväen kotiintuloa, ja Thorbjörn kertoi hänelle ja äidille, miten oli käynyt. "Siinä sen nyt näet!" sanoi äiti. Ei Ingrid mitään sanonut. Mutta siitä hetkestä piti sekä hän että äiti varalta, milloin poika vaan manasi tahi kerskaili. Kerran Ingrid ja hän joutuivat riitaan siitä, josko "Koira vieköön!" on pidettävä manauksena tahi ei. Ingrid joutui tappiolle, ja sitten käytti Thorbjörn "Koira vieköön" kaiken päivää. Mutta illalla kuuli tämän isä. "Niin, se sinun

vieköön," sanoi hän ja kämähytti poikaa niin, että tämä kellahti kumoon. Thorbjörn häpesi enin Ingridiä, mutta tämä hetkisen kuluttua meni hänen luokseen ja hyväili häntä.

Kun noin pari kuukautta oli kulunut, saivat molemmat lähteä Päiväkummulle. Synnöve oli sitten heidän luonaan, he taas siellä, ja niin vuorotellen kaiken kasvinaikansa. Thorbjörn ja Synnöve kilpailivat lukemisessa; he kävivät samaa koulua, ja poika kävi viimein ahkerammaksi, niin ahkeraksi, että pappi opetti häntä vielä erikseenkin. Mutta Ingrid'iltä kävi hitaammin, ja häntä auttoivat molemmat toiset. Hän ja Synnöve kävivät niin eroamattomiksi, että ihmiset sanoivat heitä "Riekoiksi," koska he aina oleskelivat yhdessä ja molemmat olivat aivan vaalean-vereviä.

Tapahtui, parasta päätä kun kaikki oli hyvin, että Synnöve suuttui Thorbjörn'iin siitä, että hän rajuudessaan oli matkaansaattanut harmia toisinaan siellä, toisinaan täällä. Ingrid rupesi silloin aina välittäjäksi, ja heistä tuli jälleen hyvät ystävät, miten ennenkin. Mutta kun Synnöven äiti sai jonkun tappelun tietoonsa, niin ei Thorbjörn sillä viikolla Päiväkummulle tullut, ja tuskinpa vaan seuraavanakaan. Sæmund'ille ei kenkään rojhennut sellaista kertoa; hän käy niin kova-kouraisesti poikaan, sanoi hänen vaimonsa ja velvoitti kaikkia vait'oloon.

Kukin heistä kasvoi kauniiksi ja hyvännäköiseksi. Synnöve'stä tuli pitkä ja hoikka, kiharansa olivat keltaiset, katsantonsa vapaa sekä silmänsä tyynen siniset. Puhuessansa hän hymyili, ja ihmiset sanoivat jo aikaseen, että siunaukseksi sen lapsen tielle joutuminen oli. Ingrid oli pienempi, mutta vireämpi, hänen hiuksensa olivat vielä valkeammat, kasvonsa hyvin pienet, pulleat ja pyöreät. Thorbjörn kävi keskikokoiseksi, mutta erinomaisen sokea-vartiseksi, tummat olivat hänen hiuksensa, tummansiniset silmänsä, kasvonsa piirteet pontevat ja jäsenensä vahvat. Vihoissaan hän mielellään kerskaili, että hän taisi lukea ja kirjoittaa yhtähyvin kuin koulumestari, eikä muutoin pelännyt yhtäkään miestä laaksossa – paitsi isäänsä, arveli hän itsekseen, mutta sitä hän ei muitten kuullen sanonut.

Thorbjörn tahtoi aikaisin valmistettaa Herran ehtoolliselle, mutta siitä ei mitään tullut. "Niin kanan kun et ole ripillä käynyt, olet poikanulikka vaan, ja minä voin sinua paremmin hallita!" sanoi isä. Niinpä sattui, että hän, Synnöve ja Ingrid yhtä aikaa kävivät rippikoulua. Synnöve oli myöskin odottanut kauan; hän oli viidentoista vuotinen, ja kuudennellatoistakin. "Ei milloinkaan kylliksi taida, kun tulee kasteen-liittonsa uudistaa," oli äiti sanonut, ja isä, Guttorm Päiväkumpu, oli sen myöntänyt. Eipä siis ihme, että pari kosijaa ilmoittihe, toinen parempain ihmisten poikia, toinen eräs rikas naapuri. "Tuopa nyt hullua! Ei tyttö vielä ole edes ripillä käynyt!" – "Sitten kaiketi täytynee hänet päästää Herran ehtoolliselle," sanoi isä. Mutta tästä ei Synnöve mitään tiennyt.

Pappilassa pastorin perheen naiset pitivät Synnöve'stä niin paljon, että käskivät hänen sisään, jotta saisivat puhella hänen kanssaan. Ingrid ja Thorbjörn seisoivat ulkona muiden kanssa; ja kun eräs poika sanoi hänelle: "Niinpä et päässytäkään sinä mukaan, – he varmaan vievät Synnöven sinulta!" niin tämän sai poika maksaa sinisellä silmällä. Siitä hetkestä ottivat pojat tavakseen puhua Synnöveä hänelle ja kohta huomasivatkin, ett'ei mikään saattanut häntä niin raivoihin. Metsässä pappilan läheisyydessä viimein välipuheen mukaan käytiin tuimaan tappeluun, jonka syynä oli yllämainitun tapainen asia; siinä Thorbjörn kohta oli yksinään suurta joukkoa vastaan. Tytöt olivat edeltäpäin lähteneet tiehensä, niin ett'ei ollut ketään, joka olisi mennyt väliin, ja sentähden kiihtyi tappelu yhä tuimemmaksi. Tappiolle ei Thorbjörn tahtonut joutua, yhä useammat ryntäsivät hänen päällensä, ja nyt puolusti hän itseänsä, millä vaan parahiten taisi, josta syystä siinä jaeltiinkin iskuja, mitkä sittemmin kyllä kertoilivat, mitä siellä oli tapahtunut. Aiheesen käytiin samassa, ja siitä nousi kova huhu paikkakunnassa.

Seuraavana sunnuntaina ei Thorbjörn'ia haluttanut lähteä kirkkoon; ensikerran, kun heidän piti lähteä papin luo, rupesi hän sairaaksi. Ingrid läksi sentähden yksin. Thorbjörn kysyi tytön kotiin tullessa, mitä Synnöve oli sanonut. "Ei mitään."

Kun hän sitte taas lähti mukaan, hänen mielestäänsä kaikki ihmiset katselivat häntä, ja rippilapset nauraa kikertivät. Mutta Synnöve tuli muita myöhempään ja oli sinä päivänä paljon sisällä pappilassa. Hän pelkäsi papilta nuhteita, mutta havaitsi pian, että seudussa ainoat, jotka eivät

tappeluksesta mitään tietäneet, olivat hänen oma isänsä ja pastori. Tuo nyt vielä kävi päinsä; mutta miten hän taas pääsisi puheen alkuun Synnöven kanssa; sitä hän ei saanut selville; sillä nyt ensi kerran ei hän mielellään tahtonut pyytää Ingrid'ia välittäjäksi. Luetoksen loputtua oli Synnöve jälleen pastorin perheessä. Thorbjörn odotti niin kauan kun vielä joitakuuta toisiakin oli kartanolla, mutta viimein täytyi hänen kuitenkin lähteä. Ingrid oli ensimmäisiä, jotka lähtivät.

Seuraavana päivänä oli Synnöve tullut ennen kaikkia muita ja lähti puutarhaan pastorin tyttären ja erään nuoren herran kanssa. Neiti kaivoi ylös kukkia ja antoi Synnöve'lle, herra auttoi, ja Thorbjörn seisoi ulkopuolella muiden kanssa ja katseli päältä. He selittivät kylläksi ääneensä, jotta kaikki sen kuulivat, miten kukat olivat istutettavat; ja Synnöve lupasi sen itse toimittaa, jotta se tulisi tehdyksi ihan heidän selityksensä mukaan. "Et sinä voi sitä yksinäsi tehdä," sanoi tuo ylhäinen herra, ja tuon pani Thorbjörn mieleensä. – Synnöven tultua muiden luo, osoittivat he hänelle vielä tavallisen suurempaa kohteliaisuutta. Mutta Synnöve meni Ingrid'in luo, tervehti häntä ystävällisesti ja pyysi häntä kanssaan äyräälle. Sinne he istuivat; sillä pitkään aikaan he eivät olleet oikeen keskenään haastelleet. Thorbjörn jäi muiden parveen ja tarkasti Synnöven kalliita ulkomaalaisia kukkia.

Sinä päivänä lähti Synnöve yhtenä muiden kanssa. "Ehkä minä kannan nuo kukat sinulle," virkkoi Thorbjörn. "Senpä mielelläsi saat tehdä," vastasi tyttö ystävällisesti, mutta toiseen katsahtamatta, otti Ingrid'ia kädestä ja kävi edeltä. Päiväkummulla seisahtui hän ja lausui Ingrid'ille jäähyväiset. "Minä kyllä jaksan kantaa kukat jäljellä olevan matkasen," sanoi hän tarttuen vasuun, jonka Thorbjörn oli laskenut kädestään. Kaiken tietä oli hän tuumiskellut tarjoutua istuttamaan kukkasia, mutta nyt ei hän saanut sitä tehneeksi; sillä tyttö niin kiiruisasti kääntyi heistä. Mutta jäljestäpäin hän taasen tuumiskeli, että hänen kumminkin olisi pitänyt auttaa tyttöä kukkain panemisessa. "Mitä te keskenänne haastelitte?" kysyi hän Ingrid'iltä. – "Ei mitään."

Kun muut parhaaksi olivat päässeet levolle, puki Thorbjörn hiljaa päällensä jälleen ja lähti ulos. Ilta oli kaunis, lämmin ja tyyni, taivaan kantta ohuena verhona peittivät harmaan-siniset hattarat, sieltä täältä halki revittyinä, jotta näytti siltä kuin joku samealta laelta olisi katsellut alas. Ei ketään näkynyt kartanolla eikä etäämmälläkään, mutta kaikkialla ruohikossa heinäsirokot sirisivät, ruisrääkkä räähkyi oikealta, toinen vastasi vasemmalta, josta yhä edelleen syntyi senlainen laulu nurmella, että vaeltaja astui ikäänkuin suuressa seurassa, ehk'ei hän ainoatakaan elävää nähnyt. Metsä levisi sinisenä, sitten tummana ja yhä tummempana vasten korkeata tunturia ja näytti viimein suurelta usvaiselta mereltä.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.